

NOTAT

Vår ref.: 3226-hos Dato: 06.06.2023

North Sea Energy Park – undersøkelser av amfibier og bunndyr i ferskvann

Bakgrunn

I forbindelse med konsesjonssøknad for North Sea Energy park har det vært nødvendig å supplere eksisterende datagrunnlag for naturmangfold med ytterligere informasjon om amfibier og bunnfauna i ferskvann. Temaene er bare delvis omtalt i utførte konsekvensutredninger og det har vært et ønske å undersøke om planområdet innehar rødlistede eller andre spesielle artet innenfor disse dyregruppene. Foreliggende notat presenterer resultater fra undersøkelsene. Arbeidene er utført av Sina Thu Randulff (feltarbeid), Katrine Marie Brynildsrud (feltarbeid) og Hans Olav Sømme (feltarbeid og rapportering).

Metode

Undersøkelsesområdet

Hele planområdet (figur 1) ble definert som undersøkelsesområde. Fra tidligere undersøkelser med elektronisk fiske (resultater gjengitt i Ecofact 2020) var det kjent at det finnes ørret i Vindskartjørna. Under feltarbeidet for amfibier og bunnfauna ble det også observert relativt stor ørret i Fiskelaustjørn. Av denne grunn ble disse to lokalitetene utelatt fra undersøkelsene.

Amfibier

Basert på informasjon fra tidligere befaringer av området, samt studier av flyfoto, ble det identifisert potensielle lokaliteter for amfibier, da med særlig fokus på salamander. Ved hver av lokalitetene Tjern 1, Tjern 2, Myrområdet, Børildstjørn og Tjern 3 (Figur 1) ble det satt ut 5-10 feller, alt etter størrelsen på lokaliteten. Ørret er en rovfisk som beiter på salamanderlarver. Av denne grunn forventes det ikke å være salamander i vann og dammer med ørret. Da det er dokumentert ørret i Vindskartjørna, samt ble observert ørret i Fiskelaustjørn under feltarbeidet, ble det bestemt å ikke sette ut feller der. Undersøkelsen ble gjennomført 9-11 mai 2023 hvor fellene sto ute i ett feltdøgn ved hver lokalitet.

Bunnfauna

Prøver av bunnfauna ble samlet inn fra lokalitetene Fiskelaustjørn, Tjern 1, Børildstjørn og Tjern 3 (Figur 1). Det går en bekk fra Tjern 2 ned til Tjern 1 og med stor sannsynlighet vil de to tjernene inneha de samme arter av bunndyr. Av denne grunn, samt på grunn av knapphet av tid i felt, ble det besluttet å ikke samle inn prøver av bunnfauna fra Tjern 2.

Prøver ble tatt i littoralsonen ved hjelp av sparkemetoden – bunnssubstrat ble virvlet opp med foten og prøvemateriale fanget opp med håv med diameter 25 cm x 25 cm. Deretter ble all synlig makrofauna sortert ut fra prøvemateriale og overført dramsglass med 96% ethanol. Fauna ble identifisert til art eller nærmeste systematiske gruppe av Ulla Ledje.



Figur 1. Oversikt over undersøkelsesområdet med inntegnet planområde (rød strek) og undersøkte lokaliteter (grønne sirkler). Selv om Vindskartjørna og Fiskelaustjørn var en del av undersøkelsesområdet ble de ikke undersøkt for amfibier og bunnfauna, dette på grunn av at det er dokumentert ørret ved lokalitetene. Det ble satt ut amfibiefeller i Tjern 1, Tjern 2, Myrområdet, Børildstjørn og Tjern 3. Prøver for bunnfauna ble innsamlet fra Fiskelaustjørn, Tjern 1, Børildstjørn og Tjern 3.

Resultater

Amfibier

Det ble ikke fanget salamander eller andre amfibier i noen av fellene. Ved flere av lokalitetene ble det imidlertid observert en del rumpetroll, trolig av arten buttsnutefrosk. Selv om arten er den vanligste froskearten i Norge og ikke oppført på rødlista, er den likevel fredet på lik linje med andre norske amfibier og reptiler.



Figur 2. Amfibiefeller i Børildstjørn.

Bunndyr

Fra de 4 lokalitetene ble det totalt fanget 83 individer fordelt på 18 ulike familier/slekter/arter. Den største artsdiversiteten ble observert i Tjern 1 hvor det ble funnet 10 ulike familier/slekter/arter. Den laveste diversiteten ble observert i Børildstjørn hvor det kun ble dokumentert 3 familier/slekter/arter. Den største diversiteten ble funnet innen ordenen Odonata (øyenstikkere) hvor det ble registrert 7 ulike arter. Det ble ikke funnet noen rødlistede arter i prøvene fra de 4 lokalitetene. Artsliste er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Artsliste for bunnprøver tatt ved lokalitet Fiskelaustjørn, Børildstjørn, Tjern 1 og Tjern 3.

Familie/slekte/art	Fiskelaustjern	Børildstjern	Tjern 1	Tjern 3
Odonata				
<i>Leucorrhinia</i> sp.	3			
<i>Libellula</i> sp.	2	1	2	2
<i>Coenagrion</i> sp.	1		1	
<i>Enallagma</i> sp.	1			
<i>Platycnemis</i> sp.			7	
<i>Phyrrosoma</i> sp.	1			
Trichoptera				
<i>Apataniidae</i>			1	
<i>Holocentropus dubius</i>	1			
<i>Phrganea</i> sp.			1	
Ephemeroptera				
<i>Leptophlebia vespertina</i>	17	11	10	1
Coleoptera				
<i>Dytiscidae</i>		1		1
Heteoptera				
<i>Corixinae</i>	1			
<i>Gerris lacustris</i>			1	
<i>Gerris</i> sp.			2	
<i>Notonecta</i> sp.				2
Diptera				
<i>Ceratopogonidae</i>			1	
<i>Chironomidae</i>	5		4	2
Antall familier/slekter/arter	9	3	10	5
Antall individer	32	13	30	8
				83

Avbøtende tiltak

For å minske negative effekter på froskebestanden i området bør det iverksettes avbøtende tiltak. Eksempler på avbøtende tiltak er gjerder som hindrer amfibier å komme inn i industriområdet (amfibiegjerder), å sikre trygge passasjer og overvintringsområder. Siden det ikke er foretatt en kartlegging av vandringsveier og leveområder for frosk i planområdet er det på nåværende tidspunkt ikke hensiktsmessig å foreslå konkrete avbøtende tiltak. Det foreslås at det i stedet utarbeides en tiltaksplan med mål om å vurdere leveområder og vandringsveier, og en påfølgende vurdering av mulige avbøtende tiltak for frosk.

Konklusjon

Utførte undersøkelser indikerer at bunnfaunaen i tjernene i planområdet består av arter som er vanlige i denne delen av landet. Det ble ikke påvist salamander i amfibiefellene noe som indikerer at planområdet ikke utgjør et viktig leveområde for arten. Det ble imidlertid observert rumpetroll, trolig av den vanligste arten buttsnutefrosk. På lik linje som andre amfibier og reptiler er arten fredet i Norge. Det foreslås at det utarbeides en tiltaksplan for å ivareta frosk og andre amfibier i anleggs- og byggefasen.

Kilder

Ecofact, 2020. Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av North Sea Energy Park i Bjerkreim kommune. Ecofact rapport 781.